

УДК 378.14 (73+477)

ШЕВЧЕНКО Аліна Сергіївна,

аспірантка,
Хмельницький національний університет
e-mail: alina_25@mail.ua**ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ОКРЕМИХ АСПЕКТІВ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В США ТА УКРАЇНІ**

У статті здійснено порівняльно-педагогічний аналіз сфери вищої освіти України та США на теоретичному, законодавчому, організаційно-педагогічному та технологічному рівнях. Розглянуто структурно-змістовні та організаційно-педагогічні засади навчання магістрів публічного адміністрування в університетах України й США на прикладі Львівського національного університету імені Івана Франка та університету Джорджа Вашингтона. Наголошено на окремих позитивних аспектах організації навчального процесу підготовки магістрів публічного адміністрування у досвіді США, окреслено перспективні напрями підготовки магістрів публічного адміністрування в Україні.

Ключові слова: система вищої освіти України і США; законодавче забезпечення; магістерські програми з публічного адміністрування; спеціалізації; освітні програми; організація навчального процесу; порівняльний аналіз.

Постановка проблеми. Реформування системи ступеневої освіти європейського формату, обґрунтування її концептуальних засад, модернізація професійної освіти магістерського рівня в Україні, а відтак пошук інноваційних, досконаліших шляхів трансформації структури та змісту професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в умовах інтеграційних процесів розвитку суспільства набувають особливої актуальності. Адже сьогодні невідповідність напрямів, обсягів, якості професійної підготовки фахівців потребам та вимогам ринку праці, недосконалість нормативно-правового забезпечення, нерозробленість наукових прогнозів щодо ефективного функціонування магістерської освіти є гальмівними чинниками забезпечення соціальної та економічної стабільності держави, конкурентоздатності вітчизняної системи вищої освіти у світі. Дедалі гостріше постає проблема досягнення компромісу між запитамі суспільства, рівнем професіоналізму фахівців і результатами їх професійної діяльності [1, с. 1–5].

Водночас, інтеграція освіти України в міжнародний освітній простір, її прагнення до виходу на європейський та світовий ринок освітніх послуг потребує наукового дослідження історії та сучасного стану магістерської освіти у високорозвинених країнах у світлі ідей її неперервності, інтеграції і демократизації, а також виявлення перспективних орієнтацій і тенденцій у цій галузі. Об'єктивний науковий аналіз педагогічних здобутків зарубіжних країн, зокрема США, може стати цінним джерелом для осмислення прогресивних ідей щодо реформування системи вищої освіти магістерського рівня.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових, аналітико-інформаційних джерел, нормативно-законодавчої бази, педагогічного досвіду професійної підготовки магістрів публічного адміністрування показав, що упродовж останніх років у вітчизняній педагогічній думці активізувалися дослідження з окремих аспектів професійної підготовки магістрів, у тому числі публічних (державних) службовців (О. Воронько, В. Луговий, С. Калашнікова, В. Майборода, О. Мельников, П. Назимко, Н. Нижник, Н. Протасова та ін.). Українськими вченими накопичено значний досвід вивчення професійної підготовки фахівців в США (Н. Авшенюк, Н. Бідюк, С. Бурдіна, Н. Муқан, О. Огієнко, О. Романовський, А. Сбруєва та ін.). Зарубіжний досвід підготовки публічних та муніципальних службовців вивчали В. Гриненко, А. Гук, В. Логвінов, Г. Опанасюк, В. Чмига. Фундаментальні положення щодо організації публічного адміністрування були закладені в працях зарубіжних науковців М. Вебера, Ф. Гілберта, Ф. Гудноу, М. Крозьє, К. Левіна, Р. Мертона, та ін.

Водночас, системне вивчення досліджуваної проблеми не стало предметом окремого наукового пошуку, що й зумовило вибір проблеми і визначило **мету статті** – здійснити порівняльно-педагогічний аналіз професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в США та Україні.

Виклад основного матеріалу. Вивчення наукової літератури та чинної законодавчої бази показало, що порівняльний аналіз освіти магістерського рівня США та України ускладнюється їхньою освітньою специфікою. По-перше, вища освіта України досі перебуває на етапі централізованого управління і лише починає трансформуватися в бік децентралізації й автономії, тоді як вища освіта США базується на ринкових принципах організації та управління. По-друге, у США вже створена система кваліфікацій різного рівня: освітні програми є різноманітними за цілями і профілями, збалансовані між собою та взаємопов'язані. На відміну від США, в Україні така система почала розроблятися нещодавно. Нарешті, осмислення і освоєння досвіду США та його адаптація до суспільно-політичних та освітніх реалій має враховувати загальноєвропейські тенденції, насамперед бути спрямованим на вирішення проблемних аспектів освіти магістерського рівня.

Порівняльно-педагогічний аналіз окремих особливостей професійної підготовки магістрів публічного адміністрування в університетах США та України здійснено на теоретичному, законодавчому, організаційно-педагогічному та технологічному рівнях.

При порівнянні структур професійної підготовки магістрів публічного адміністрування у США та Україні на теоретичному рівні з'ясовано, що на сучасному етапі в обох країнах їх підготовка здійснюється в рамках ступеневої освіти на засадах компетентнісного, особистісно орієнтованого та практико орієнтованого підходів. Національні системи освіти США та України спираються на принципи гуманізації, гуманітаризації та демократизації навчання з урахуванням власних традицій та міжнародного досвіду. В обох країнах орієнтири розвитку вищої освіти спрямовані на підготовку висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців та орієнтацію на міжнародний освітній простір. Навчання магістрів публічного адміністрування, які відповідають сучасним запитам ринку та вміють бути гнучкими і мобільними у постійно змінних умов світового суспільства є основним завданням магістерської освіти як США, так і України.

У результаті проведеного дослідження встановлено, що підготовка магістрів публічного адміністрування в США та Україні мають як спільні, так і відмінні ознаки. Для порівняння обрано такі критерії як: рівень централізації управління, типи закладів, зміст освітніх програм, рівень мобільності студентів, забезпечення інформаційними ресурсами, сучасні технології навчання, матеріально-технічна база, практична спрямованість освітніх програм навчання, використання активних методів навчання, організації самостійної роботи, можливості закордонного стажування тощо.

На стратегічному рівні найсуттєвішою відмінністю вважаємо *децентралізацію управління освітніми процесами*. Систему магістерської освіти США характеризує високий ступінь децентралізації. У системі управління освітою розподіляються повноваження між федеральною владою, конгресом, штатами, округами та окремими навчальними закладами. Самоуправління освітою розглядається як найвище досягнення нації у США. Кожний штат має свою власну систему вищої освіти, що відрізняється своїми особливостями. Важливо підкреслити, що в американській вищій школі зміни здійснюються «знизу», тобто з ініціативи вищих навчальних закладів, і відбуваються в міру необхідності або можливості.

В Україні, з прийняттям нового Закону «Про вищу освіту» (2014), вищим навчальним закладам також надано автономію, що передбачає самостійність, незалежність і відповідальність вищого навчального закладу у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності. Держава зі свого боку сприяє розвитку вищих навчальних закладів як центрів незалежної думки. Отже, на сучасному етапі у нашій державі відбувається перехід до нового стилю управління вищою освітою зі зміщенням у сторону децентралізації. У цій перспективі досвід управління освітою та забезпечення якості надання освітніх послуг у США можуть бути взяті на озброєння у процесі визначення стратегічних напрямів роботи як новостворених інституцій у системі вітчизняної освіти, так і вже давно існуючим органами виконавчої влади та управління у сфері освіти і науки.

Аналіз законодавчої бази регулювання освітньої сфери у США показав, що освітній процес у країні підпорядковується законодавчим актам Федерального уряду США, Конгресу США, Кодексі законів США, Кодексу федеральних нормативних актів. Виконавчу функцію у сфері освіти і науки виконує Департамент освіти США. Окрім того, діяльність вищих

навчальних закладів регулюється законодавством відповідного штату і, відповідно до законів штату, визначаються цілі та форми навчання, перелік програм тощо. В управлінні діяльністю вищих навчальних закладів у США також беруть участь місцеві органи управління освітою, професійні організації та асоціації, спілки університетів.

В Україні поряд з законами «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014), Національною доктриною розвитку освіти (2002) діють також різні положення, що регулюють сферу освіти і науки, зокрема: «Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах», постанови Кабінету Міністрів «Про затвердження ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» (2015), «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (2011) та листи і накази Міністерства освіти і науки України стосовно особливостей формування навчальних планів або встановлених форм документації. На противагу, у США немає офіційних нормативних документів, які б на державному рівні чітко регламентували особливості організації навчального процесу. Проте справедливим буде відмітити, що, не зважаючи на таку потужну сучасну законодавчу базу, в Україні існує суттєва проблема щодо її імплементації, багато задекларованих у законах прав та обов'язків учасників освітнього процесу не виконуються у реальному житті.

Важливим чинником, який впливає на розвиток вищої освіти, є її фінансування. Вища освіта для США є пріоритетною сферою державної політики і від неї напряму залежать економічний розвиток та процвітання країни. Фінансування американської вищої школи є диверсифікованим: плата за навчання, приватний капітал, державна допомога. З боку держави фінансування відбувається у формі субсидованих позик, забезпечення науково-дослідних фондів, надання державних стипендій та грантів. В Україні фінансування вищих навчальних закладів відбувається за рахунок коштів держави, місцевих бюджетів, фізичних та юридичних осіб. Навчання студентів у вітчизняних вишах може здійснюватись як за кошти державного бюджету, так і за кошти студентів або їхніх спонсорів. Вартість навчання для здобуття ступеня магістра публічного адміністрування у США становить у межах від 30 до 50 тис. дол. за 1 рік, а в Україні – від 12 тис. грн. до 60 тис. грн. в Україні. Зазначимо, що ціни на навчання суттєво відрізняються залежно від регіону та рейтингу вищого навчального закладу, як у США, так і в Україні. Очевидно, що вартість навчання у вітчизняних ВНЗ значно нижча, ніж у американських, проте вона не співвідноситься з рівнем заробітної плати населення.

Професійна підготовка магістрів публічного адміністрування як в Україні, так і в США здійснюється державними або приватними навчальними закладами. У США найбільш поширеними формами навчання є денна, дистанційна (онлайн) та змішана (гібридна). В Україні навчання у вищих навчальних закладах здійснюється заочною (денною та вечірньою) та заочною (дистанційною) формами, які можуть комбінуватись. Задекларовані норми закону наближають українську систему освіти до американської моделі, адже вітчизняні вищі навчальні заклади отримали право самостійно обирати та поєднувати форми навчання, так, як це відбувається у США. Як показує досвід США, в організації системи дистанційної освіти високий рівень популярності дистанційних (онлайн) програм для навчання майбутніх магістрів публічного адміністрування. Така форма навчання є ефективною та може мати місце у системі магістерської освіти України. Маючи великі ресурси в плані матеріально-технічного забезпечення, мультимедійних технологій та педагогічного досвіду надання дистанційної освіти, США займають лідируючі позиції по наданню освітніх послуг у електронному вигляді.

США є уособленням північноамериканської моделі підготовки фахівців публічного адміністрування, де їх професійна підготовка в основному зосереджені в університетах. Магістрів публічного адміністрування в США готують 95 університетів за 105 освітніми програмами. За фактичним рейтингом та фаховою репутацією провідними університетами є: Школа державного управління імені Джона Кеннеді Гарвардського університету (John f. Kennedy School of Government) [2], Вища школа публічної служби імені Р. Вагнера Нью-Йоркського університету (Robert F. Wagner Graduate School of Public Service) [3], Школа публічних справ Техаського університету в Арлінгтоні (University of Texas at Arlington School and Public Affairs) та ін. Більшість магістерських програм із галузі публічного адміністрування акредитовані Національною асоціацією шкіл публічних справ та управління (National Association of Schools of Public Affairs and Administration) і відповідають національним стандартам [4]

Відповідно постанови Кабінету міністрів України від 27 вересня 2016 р. № 674 [5] професійна підготовка магістрів публічного адміністрування в Україні за галуззю знань 28

«Управління та адміністрування» здійснюється за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» у 89 ВНЗ за 120 освітніми програмами. Серед провідних ВНЗ у галузі «Управління та адміністрування» такі відомі навчальні заклади, як Київський національний університет імені Тараса Шевченка Львівський національний університет імені Івана Франка, національний університет «Києво-Могилянська академія», Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки.

Суттєвою відмінністю між освітніми програмами підготовки магістрів публічного адміністрування в Україні та США є їх *рівень спеціалізації*. Так в системі професійної підготовки магістрів публічного адміністрування США органічно поєднуються широкопрофільні та вузькопрофільні програми, які передбачають підготовку фахівців в різних галузях спеціалізації (бюджет і державні фінанси, федеральна політика і політика управління, національна безпека, державні та місцеві органи влади, міжнародний розвиток, охорона здоров'я та освіта). Для української вищої школи (магістратури) такі спеціалізації – явище нетипове, хоча кілька таких програм вже існує і у вітчизняних закладах освіти (антикорупційна діяльність, публічне управління та адміністрування, місцеве самоврядування, державна служба, адміністративний менеджмент, природоохоронна діяльність).

Усі американські університети – приватні і державні, дослідницькі та недослідницькі, докторські й магістерські передбачають два рівні навчання. Перший рівень університету називають рівнем бакалаврату або переддипломним (undergraduate) рівнем. Другий рівень університету – це дослідницькі та професійні школи, після навчання в яких присвоюються такі ступені: магістра, докторський і перший професійний. Дослідницькі школи університетів забезпечують майбутнього фахівця науково-теоретичними знаннями, а професійні – фаховими знаннями і спеціальними практичними навичками. Професійні школи функціонують у всіх університетах, а дослідницькі – тільки в докторських. Другий рівень – постбакалаврат або випускний (graduate) включає магістратуру і докторантуру [6,7].

Згідно чинного Закону України «Про вищу освіту» обсяги освітньо-професійних або освітньо-наукових програм на другому (магістерському) рівні становить 90-120 кредитів ЄКТС, причому освітньо-наукова програма має мати не 30% наукового компоненту. Порівнюючи обсяги програм підготовки магістрів публічного адміністрування в США та Україні, слід звернути увагу на те, що навантаження має різні виміри. Так, у США один кредит включає 1 годину аудиторних занять та 2 години самостійної роботи, що у підсумку за семестр становить 45 годин. Кількість таких тригодинних кредитів у семестр варіюється залежно від програми. В Україні ж один кредит ЄКТС становить 30 годин аудиторної та самостійної роботи на тиждень зі співвідношенням аудиторної та самостійної роботи 40% і 60% для магістрів. Загалом, порівнюючи тижневе навантаження студента, слід відмітити, що у США воно менше, але за рахунок ефективної самостійної роботи студентів, якість підготовки є високою.

Процес вступу до навчальних закладів України та США має також свої національні особливості, хоча слід відмітити, що вітчизняна система освіти намагається створити таку систему вступу, яка б відповідала найкращим світовим зразкам, у тому числі і американським. Вступ до магістратури публічного адміністрування передбачає наявність ступеня бакалавра, здачу вступного фахового випробування та іспиту з іноземної мови. У США, для вступу на програму на отримання ступеня магістра публічного адміністрування у більшості випадків необхідно мати ступінь бакалавра та здати вступний фаховий іспит, що перевіряє знання мови. Таким чином, вступ на магістерські освітні програми в Україні та США відбувається відкрито, на основі конкурсного та селективного відбору. Загалом простежується тенденція організації професійної підготовки магістрів відповідно до стандартів, які визнані світом.

Тривалість навчання у навчальних закладах України та США варіюється залежно від освітнього рівня. Так, наприклад, в Україні магістерські програми тривають 1,5–2 роки, а у США, програми на отримання ступеня магістра – 1–2 роки. Навчальний рік в американських університетах триває, як правило, 9 місяців – з кінця вересня до травня і складається з трьох семестрів. В Україні навчальний рік охоплює період у десять місяців – з вересня по липень, та поділяється на два семестри.

Спільним підходом для обох країн є прагнення сформувати систему магістерської освіти на основі поєднання національних традицій із вимогами інтеграційних процесів та викликами глобалізованого світу [8, с. 69–71]. Можливість синтезу цих двох аспектів спрямовано на формування конкурентоздатного фахівця публічного адміністрування нової

генерації, здатного здійснювати професійну діяльність в умовах інформаційно-технологічного суспільства та соціально-політичного адміністрування.

Розвиток суспільства, використання його потенціалу безпосередньо залежать від рівня управління соціальними процесами. Необхідність регулювання складних соціальних систем, насамперед відносин між великими соціальними групами (класами, народами, націями), надала процесові управління політичного характеру. Побудова суверенної і демократичної України, її інтеграція у світове співтовариство, реформи і зміни в усіх ланках суспільного життя, потребують ґрунтовного теоретичного осмислення, значних практичних зусиль з питань державотворення. Досягнення цієї мети тісно пов'язано з формуванням нової політичної еліти України, підготовкою фахівців, компетентних у сфері публічного управління і адміністрування, політичного життя, державного і соціально-політичного управління.

У цих умовах потрібні фахівці, які вміють аналізувати, систематизувати, узагальнювати і давати оцінку політичним явищам, продукувати альтернативні ідеї, раціоналізувати політичні рішення, розробляти оптимальні методи управління, технології вирішення соціально-політичних конфліктів і криз, досягнення злагоди в суспільстві [9]. Актуальність означеної проблеми, висока суспільна потреба в удосконаленні якості професійної підготовки фахівців публічного адміністрування – нові пріоритети та стратегії розвитку політологічної освіти в Україні, які на нашу думку має бути визначальними.

У питаннях створення освітніх програм, визначення змістової компоненти університети США мають більшу свободу, хоча сучасна тенденція інтеграції в єдиний освітній простір показала корисність узгодження та стандартизації таких програм. Результатом такої діяльності є оперативне оновлення стандартів відповідно до вимог ринку праці. На жаль, в Україні така оперативна корекція стандартів поки що відсутня.

Для прикладу порівняльного аналізу зупинимося докладніше на програмах підготовки магістрів публічного адміністрування Львівського національного університету імені Івана Франка (Факультет управління фінансами та бізнесу) [10] та університету Джорджа Вашингтона (Колумбійський коледж мистецтв і наук) [11].

У Львівському національному університеті освітньо-професійна програма підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за галуззю знань 28 «Публічне управління та адміністрування» зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» обсягом 90 кредитів ЄКТС триває 1 рік 4 місяці. Освітньо-професійна програма призначена для формування і розвитку у магістрів комплексу знань, умінь та навичок в управлінні та адмініструванні організаціями (установами) публічного сектору, що дозволяє їм стати лідерами та успішними публічними менеджерами, створює передумови для формування нової генерації фахівців в галузі публічного управління та адміністрування здатних здійснювати науковий і практичний супровід реформ в нашій країні, бути професіоналами своєї справи, відповідальними перед суспільством.

Програма передбачає вивчення 16–20 академічних дисциплін, серед яких 11 або 60% дисципліни професійного спрямування і такі, що мають нормативний характер, тобто є обов'язковими (45 кредитів) («Ділове адміністрування», «Публічне управління», «Публічні фінанси», «Стратегічне управління в публічних організаціях», «Економічні засади публічного управління», «Державне регулювання економіки та економічна політика», «Антикризове управління», «Регіональне управління та територіальне планування», «Технології публічного адміністрування», «Право і публічне адміністрування», «Аудит та оцінювання управлінської діяльності»). Обов'язковий компонент програми включає виробничу зі спеціалізації та переддипломну практики (6 кредитів), комплексний кваліфікаційний іспит (3 кредити) та кваліфікаційну (магістерську) роботу (12 кредитів).

Магістри можуть обрати 4-7 вибіркової дисциплін обсягом до 24 кредитів серед яких: «Управління бізнес процесами», «Стратегія проведення переговорів», «Соціальний розвиток», «Соціальна і гуманітарна політика», «Публічна політика», «Макроекономічний консалтинг», «Державна політика та неурядові організації», «Публічна служба і управління персоналом», «Управління діловою кар'єрою», «Основи вироблення політики та прийняття рішень», «Комунікації в публічній адміністрації», «Лідерство, управління, прийняття управлінських рішень», «Публічне управління та процеси децентралізації» тощо. Загальна кількість кредитів магістерської програми становить 90, з них обов'язковий компонент складає 66 кредитів, вибіркової – 24 кредити. Також передбачено вивчення іноземної мови професійного спрямування (12 кредитів).

При проведенні атестації здійснюють виконання і публічний захист дипломної магістерської роботи, яка виконується відповідно до напрямів наукових і прикладних досліджень та має засвідчити рівень професійної підготовки здобувача. Дипломна магістерська робота повинна містити результати власних теоретичних і прикладних досліджень, а також передбачати розробку нових методів та методичних підходів з метою вирішення визначених.

Загальний обсяг магістерської програми підготовки магістрів публічного адміністрування в Колумбійському коледжі мистецтв і наук університету Джорджа Вашингтона становить 40 кредитів. Обов'язковий модуль програми складається з 9 дисциплін (22 кредити) в галузі лідерства, управління та адміністрування «Вступ до державної служби та адміністрування», «Методи дослідження і прикладна статистика», «Економіка для прийняття рішень громадськості», «Лідерство в сфері державного управління», «Громадський бюджет, прибутки і видатки», «Аналіз політики»). Вибірковий модуль 3-4 дисципліни (9-12 кредитів) відповідно до однієї з 8 спеціалізацій. Так для спеціалізації «Федеральна політика і управління» пропонуються такі вибіркові дисципліни: «Оцінка державних програм», «Федеральний бюджет», «Законодавче управління і Конгрес», «Право і державне адміністрування», «Федеральне державне регулювання суспільства». Також студенти вибирають не менше двох факультативних вибіркових дисциплін (6–9 кредитів). На завершення навчання магістри проходять спеціальний семінар з узагальненого дипломного циклу дисциплін «Кепстоун» («Capstone course»), на якому разом з групою вирішують реальні проблемні та дослідницькі завдання для реальних замовників, може завершуватися виконанням проекту або дисертації.

Зауважимо, що змістовий компонент програм професійної підготовки магістрів публічного адміністрування у цих університетах також відрізняється. Зокрема, випускники Львівського національного університету імені Івана Франка повинні мати розвинені лінгвістичну, комунікативну, трансферну, економічну, міжкультурну, когнітивну та інформаційно-аналітичну компетенції, в університеті Джорджа Вашингтона перевага надається кар'єрній спеціалізації тобто подальшому розвитку фахової компетентності (стратегічної, прогностичної, соціокультурної, науково-дослідницької).

У зв'язку з цим, на нашу думку, при розробці програм магістерської підготовки публічних управлінців варто врахувати досвід США, а саме: акцентувати увагу на вивченні фахових дисциплін кількість, перелік та назви яких значно відрізняються, що пояснюється насамперед відмінностями у концептуальному баченні самої професії, суспільними потребами українського та американського суспільства у таких фахівцях та у можливостях реалізації цієї професії на сучасному (світовому) ринку праці.

Незважаючи на майже досконалий теоретичний аспект українських програм, вони все ж таки мають певні практичні недоліки. На нашу думку, головним серед останніх є обмежене право студентів самим вибирати дисципліни для вивчення (як правило це робить навчальних заклад). Натомість студенти-магістри США використовують повною мірою свої права щодо вибору елективних начальних курсів. Елективні програми мають як переваги, так і недоліки. Перш за все, їх перевагою є гнучкість, оскільки вони складаються з певної кількості порівняно коротких курсів, які легко модернізувати. Постійне оновлення навчальних програм дозволяє навчати студентів на рівні останніх досягнень науки і техніки, слідувати вимогам ринку праці, а також враховувати світові тенденції розвитку вищої освіти. Перевагою елективних програм є також міждисциплінарний підхід у засвоєнні знань і проведенні досліджень. Основними недоліками цієї системи є слабка теоретична підготовка, фрагментарність отриманих студентами знань.

Позитивним зрушенням у нашій освіті було б надання студентам більших прав у виборі навчальних дисциплін, що могло б, враховуючи академічність української вищої школи, стати вагомим кроком у популяризації вітчизняної професійної підготовки не лише в країні, а й за кордоном. Варто наголосити на окремих позитивних характеристиках організації навчального процесу підготовки магістрів публічного адміністрування у досвіді США, а саме: практика швидкого оновлення та проведення семінарських занять; залучення висококваліфікованих викладачів за кордону; моделювання під час занять реальних умов професійної діяльності; високий рівень використання комп'ютерної техніки, найсучаснішого програмного забезпечення, робота з мережею Інтернет; активне використання нетрадиційних форм організації навчання, інформаційно-комунікаційних технологій навчання, спрямованих на розвиток дослідницьких навичок у сфері професійної спеціалізації. Студенти мають

доступ до великої кількості онлайн ресурсів в галузі політики та публічного адміністрування в різних бібліотеках США. В Україні на жаль можливості для реалізації дослідницького потенціалу магістрантів дуже обмежені як технічно, так і методично.

Для українських магістрів публічного адміністрування є великі можливості для розвитку професійних здібностей та набуття професійного досвіду за кордоном. Проте держава не встигає відреагувати на таку ситуацію, втрачаючи тим самим авторитет у світі і припиняючи можливості таких фахівців. Отже, найважливішим напрямом у розвитку підготовки публічних адміністраторів України повинна стати інтеграція в Європейські професійні об'єднання, Європейський освітній простір, підсилення законодавчої підтримки професійної діяльності та перегляд змісту підготовки відповідно до світового досвіду.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Проведене порівняльно-педагогічне дослідження особливостей підготовки майбутніх магістрів публічного адміністрування в університетах США та України дало змогу виокремити подібні та відмінні підходи до організації навчання в обох країнах.

За результатами проведеного дослідження визначено перспективні напрями впровадження американського досвіду підготовки майбутніх магістрів публічного адміністрування й запропоновано рекомендації щодо її вдосконалення в Україні, які, на нашу думку, можуть збагатити теорію і практику підготовки вітчизняних магістрів публічного адміністрування і сприяти входженню вищої школи України в єдиний світовий освітній простір, а саме: зміни в структурі та системі управління ВНЗ; інтеграція вищої освіти, науки і виробництва; запровадження реальної системи варіативної підготовки магістрів; вдосконалення системи академічної мобільності викладачів і студентів; підвищення якості викладання у вищій школі.

Список використаної літератури

1. Николаенко С. Вища освіта і наука найважливіші сфери відповідальності громадянського суспільства та основа інноваційного розвитку. *Освіта*. 2005. № 13. С. 1–5.
2. Harvard Kennedy School. John F. Kennedy School of Government. URL: <http://www.hks.harvard.edu>.
3. Wagner R. F. Graduate School of Public Service. URL: <http://www.wagner.nyu.edu>.
4. Луговий В. І. (2004). Про принципи і тенденції підготовки вищих керівників у галузі державного управління (професійно-методологічний підхід). *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2004. № 5. С. 5.
5. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. 2015. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/266-2015-п>.
6. Дмитриев Г. Д. Анатомия американского университета. М. : Народное образование, 2005. 224 с.
7. Duderstadt J. J., Arbor A. A university for the 21st Century. MI: University of Michigan Press, 2000. 376 p.
8. Вітвицька С. С. Теоретичні засади підготовки магістрів в умовах ступеневої педагогічної освіти. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2004. № 19. С. 69–71.
9. Україна в постбіполярній системі міжнародних відносин: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [В. А. Манжол та ін.; за ред. Л. В. Губерського] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К. : Київський ун-т, 2008. 512 с.
10. Львівський національний університет імені Івана Франка. Факультет управління фінансами та бізнесу. URL: <http://financial.lnu.edu.ua/en/>.
11. George Washington University. Columbian College of Arts and Sciences. URL: <http://columbian.gwu.edu/>.

References

1. Nikolayenko, S. (2005). Higher education and science – the most important spheres of civil society responsibility and the basis for innovative development. *Education*, 13, 1–5 (in Ukr.).
2. Harvard Kennedy School. (2017). *John F. Kennedy School of Government*. Retrieved from <http://www.hks.harvard.edu>.
3. Robert, F. Wagner Graduate School of Public Service. (2017). Retrieved from <http://www.wagner.nyu.edu>.
4. Luhovyi, V. I. (2004). On the principles and trends in training leaders in state administration (professional and methodological approach). *Bulletin of the National Academy of State Administration under the President of Ukraine*, 5, 5 (in Ukr.).
5. On the approval of the list of branches of knowledge and specialties under which higher education graduates are trained (2015).. Retrieved from <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/266-2015-п>.
6. Dmitriev, G. D. (2005). *The anatomy of American University*. Moscow: Narodnoye obrazovanie (in Russ.).
7. Duderstadt, J. J., Arbor, A. (2000). *A university for the 21st Century*. MI: University of Michigan Press.
8. Vitvytska, S. S. (2004). Theoretical foundations of Masters' training under the conditions of step-by-step pedagogical education. *Bulletin of Ivan Franko Zhytomyr State University*, 19, 69–71 (in Ukr.).
9. Manzhola, V. A. (2008). *Ukraine in the post-bipolar system of international relations*. Kyiv: Kyiv University (in Ukr.).
10. Lviv National Ivan Franko University. (2017). *Faculty of Financial and Business Management*. Retrieved from <http://financial.lnu.edu.ua/en/>.
11. George Washington University. (2017). *Columbian College of Arts and Sciences*. Retrieved from <http://columbian.gwu.edu/>.

SHEVCHENKO Alina,

Postgraduate student, Khmelnytsky National University
e-mail: alina_25@mail.ua

COMPARATIVE ANALYSIS ON SOME ASPECTS OF TRAINING MASTERS IN PUBLIC ADMINISTRATION IN THE USA AND UKRAINE

***Abstract.** Introduction. The search for innovative ways of transforming the structure and the content of professional training of Masters in Public Administration under the conditions of integration processes of society development.*

Purpose. Comparative and pedagogical analysis on some aspects of professional training of Masters in Public Administration at American and Ukrainian universities.

Results. Comparative and pedagogical analysis has been carried out at theoretical, legislative, organizational-pedagogical and technological levels. It has been established that the processes of training Masters in Public Administration in the United States and Ukraine have both common and distinctive features. The legislative and normative support of higher education in Ukraine and the USA has been considered. Comparative analysis on structural, content, organizational and pedagogical principles of training Masters in Public Administration at American and Ukrainian universities has been presented on the examples of Ivan Franko Lviv National University and George Washington University. Some positive aspects of organization of the education process of training Masters in Public Administration in American experience have been highlighted; prospective directions of training Masters in Public Administration in Ukraine have been outlined.

Originality. The basic directions for creative using American experience within the educational space of Ukraine have been justified.

Conclusion. The main directions for using American experience, which can enrich both theory and practice of training Ukrainian Masters in Public Administration and promote the entry of Ukrainian higher education into the global educational space, have been singled out. They are changes in the structure and the system of higher education institutions management; integration of higher education, science and production; introduction of a real system of Masters' optional training; improvement of the system of lecturers and students' academic mobility; enhancement of teaching quality at universities.

***Keywords:** the systems of American and Ukrainian higher education, legislative and normative support, master programmes in Public Administration, specializations, curricula, the education process organization, comparative analysis.*

*Одержано редакцією 28.09.2017
Прийнято до публікації 12.10.2017*